

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
Tumov drevored 6
5220 Tolmin
T 05 381 15 26
knjiznica@kcktolmin.si

**NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA
Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin za leto 2018**

Vsebina:

1 ZAKONSKA IN STROKOVNA IZHODIŠČA ZA LETNI NAKUP GRADIVA	3
1.1 Zakonske podlage	3
1.2 Strokovna priporočila glede obsega in sestave letnega nakupa gradiva	3
2 NAMEN IN CILJI NAKUPA V LETU 2018	4
3 VIRI IN FINANČNA SREDSTVA	5
4 NAČRTOVANJE LETNEGA NAKUPA PO VSEBINSKIH KRITERIJIH	5
4.1 Načrtovanje nakupa glede na splošne značilnosti okolja	6
4.2 Načrtovanje nakupa glede na posebne značilnosti okolja	8
4.3 Načrtovanje nakupa glede na informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja	9
4.4 Načrtovanje nakupa gradiva za izvajanje dejavnosti	10
4.5 Načrtovanje nakupa po kriteriju aktualnosti	11
5 NAČRTOVANA SESTAVA IN OBSEG NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V LETU 2018	12
5.1 Načrtovana sestava in obseg nakupa glede na Standarde	12
5.2 Načrtovan obseg nakupa po organizacijskih enotah	12
5.3 Načrtovan obseg nakupa glede na priporočena razmerja	13
5.4 Načrtovan obseg nakupa glede na različne vrste gradiv	13
5.5 Načrtovan obseg nakupa e-knjig	14
5.6 Načrtovanje zastopanosti publikacij v javnem interesu in zastopanosti slovenskih založb	15
6 ZAGOTAVLJANJE ENAKE DOSTOPNOSTI KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE	15
7 SODELOVANJE Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI	16
8 PROMOCIJA KNJIŽNIČNIH ZBIRK	16
9 DOSTOPNOST DO INFORMACIJ O KUPLJENEM GRADIVU	17
10 ODPSTOPANJA OD STROKOVNIH PRIPOROČIL PRI NAČRTOVANJU	17

1 ZAKONSKA IN STROKOVNA IZHODIŠČA ZA LETNI NAKUP GRADIVA

1.1 Zakonske podlage

Normativni akti in strokovna priporočila, ki vplivajo na izgradnjo knjižnične zbirke in načrtovanje letnega nakupa gradiva:

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01, 96/02 in 92/15)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS št. 73/03, 70/2008)
- Standardi za splošne knjižnice
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03)
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020¹
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga.
- IFLA – Deklaracija o knjižnicah in trajnostnem razvoju

Na osnovi teh aktov je knjižnica opredelila svojo nabavno politiko v Dokumentu o nabavni politiki Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin za obdobje 2016 – 2020². V Dokumentu je opisano stanje (sestava in obseg) knjižnične zbirke ter so določeni vsebinski in formalni kriteriji, po katerih knjižnica načrtno gradi svojo zbirko.

Na podlagi Dokumenta o nabavni politiki knjižnice direktor knjižnice vsako leto sprejme Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva³, ki vsebuje kratkoročne prioritete pri izgradnji knjižnične zbirke.

1.2 Strokovna priporočila glede obsega in sestave letnega nakupa gradiva

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe⁴ določa, da splošna knjižnica dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom:

- »monografskih publikacij v obsegu najmanj 200 enot na 1000 prebivalcev. V to je vključen letni prirast najmanj 22 enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev.
- najmanj 100 naslovov tekočih serijskih publikacij, zbirko vsake svoje krajevne knjižnice pa z najmanj 40 naslovi tekočih serijskih publikacij. Zbirko svoje krajevne knjižnice, ki izvaja dejavnost za manj kakor 2000 prebivalcev, dopolnjuje z najmanj 20 naslovi tekočih serijskih publikacij na leto.

¹ Dosegljivo na: http://zdruzenje-knjiznic.si/media/website/dokumenti/Strategija-in-izhodisca-zdruzeno_KONCNO.pdf

² Dokument je objavljen na spletni strani knjižnice: <http://www.tol.sik.si/wp-content/uploads/2014/11/Dokument-nabavne-politike-2016-2020.pdf>

³ Dosegljiv na: <http://www.kcktolmin.si/wp-content/uploads/2014/09/Nacrt-nakupa-knjiznicnega-gradiva-za-letno-2018.pdf>

⁴ Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe Uradni list RS, št. 70/2008 z dne 11. 7. 2008

Potujoča knjižnica (bibliobus) ima v vozilu na eni vožnji najmanj 2500 enot gradiva.«

Standardi za splošne knjižnice⁵ glede letnega prirasta določajo:

- »Splošna knjižnica, ki dosega standard za knjižnično zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 izvodov knjig za 1000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva za 1000 prebivalcev, pri čemer ohranja razmerja za knjižnično zbirko.
- Knjižnica, ki ne dosega standarda za knjižnično zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom najmanj 400 izvodov knjig za 1000 prebivalcev in najmanj 40 izvodov neknjižnega gradiva za 1.000 prebivalcev, pri čemer z ustrežno nabavno politiko uravnava razmerja za knjižnično zbirko.«

Glede na Standarde za splošne knjižnice in usmeritve Ministrstva za kulturo⁶ so izhodišča za načrtovanje obsega in sestave nakupa knjižničnega gradiva za leto 2018:

- nakup 0,25 enote knjižnega gradiva na prebivalca
- nakup 0,025 enote neknjižnega gradiva na prebivalca
- nakup 100 naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici
- nakup nad 30 naslovov informativnega periodičnega tiska na organizacijsko enoto
- delež strokovnega gradiva: 60 % naslovov, leposlovnega: 40 % naslovov
- delež gradiva za mladino: 25-30 % naslovov, za odrasle: 70-75 % naslovov
- delež nakupa tiskanih medijev 90 % in neknjižnega gradiva 10 % , vključno z e-knjigami
- nakup vsaj 15 % naslovov publikacij v javnem interesu v vsaki organizacijski enoti knjižnice
- nakup publikacij vsaj 50-ih založb
- nakup in posebna skrb za domoznansko gradivo.

2 NAMEN IN CILJI NAKUPA V LETU 2018

Namen nakupa gradiva v letu 2018 je dopolnitev, posodobitev in prilagoditev knjižnične zbirke, da bo v čim večji meri odgovarjala na ugotovljene potrebe in interese ciljnih skupin uporabnikov knjižnice. Cilj je tudi zagotavljanje dostopnosti e-knjig v slovenskem jeziku.

Za doseglo dolgoročnih ciljev nabavne politike bo knjižnica z nakupom gradiva v letu 2018 skušala:

- zadostiti splošnim potrebam okolja (različne starostne in druge ciljne skupine);
- izpolniti posebne potrebe okolja (posebne skupine uporabnikov);
- izpolniti informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja;

⁵ Standardi so bili s sklepom Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost z dne 22.2.2017 podaljšani do konca leta 2017. Dosegljivo na: http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/hitri_dostop/standardi_spl_k_sprejeti.pdf.

⁶ Priporočila ministrstva v Neposrednem pozivu za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah iz državnega proračuna v letu 2018.

- razvijati branje in spodbujati bralno kulturo pri otrocih in odraslih;
- razvijati informacijsko pismenost uporabnikov;
- podpirati vseživljenjsko učenje in smotrno izrabo prostega časa;
- dopolniti zbirko domoznanskega gradiva;
- izpolniti strokovna priporočila o obsegu in sestavi knjižnične zbirke;
- omogočiti enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice.

Pri nakupu gradiva v letu 2018 bo knjižnica upoštevala tudi naslednje kriterije:

- aktualnost knjižničnega gradiva,
- kvaliteto knjižnega gradiva
- zastopanost različnih tematskih oz. predmetnih področij,
- zastopanost različnih vrst, oblik in dostopnosti knjižničnega gradiva, da bi sledila razvoju novih oblik gradiva in informacij
- zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih.

3 VIRI IN FINANČNA SREDSTVA

Viri za nakup knjižničnega gradiva so: državni in občinski proračun ter lastna sredstva.

Vir sredstev	Predvidena višina sredstev za nakup gradiva v letu 2018 v EUR (vključno z e-knjigami)	Delež %
Sredstva Ministrstva za kulturo	25.270	22,82
Občina Tolmin	50.000	45,15
Občina Kobarid	14.597	13,18
Občina Bovec	15.866	14,33
Lastna sredstva	5.000	4,52
Skupaj	110.733	100

4 NAČRTOVANJE LETNEGA NAKUPA PO VSEBINSKIH KRITERIJIH

Knjižnica bo pri izboru gradiva v letu 2018 sledila vsebinskim kriterijem nabavne politike:

- ustrežanje splošnim potrebam lokalnega okolja
- ustrežanje posebnim potrebam lokalnega okolja
- podpora izvajanju dejavnostim knjižnice (spodbujanje bralne kulture, informacijsko opismenjevanje, druženje in medgeneracijsko povezovanje...)
- aktualnost
- pokritost določenega tematskega ali predmetnega področja

- trajnostna vrednost
- domoznanstvo
- kvaliteta
- zahtevnostna stopnja gradiva
- relevantnost
- estetska vrednost
- uveljavljenost avtorja oz. založnika
- ujemanje z obstoječim gradivom

4.1 Načrtovanje nakupa glede na splošne značilnosti okolja

Značilnosti okolja (demografska in izobrazbena struktura, število šol, jezikovna opredeljenost, gospodarska razvitost, ostale kulturne institucije, ...), v katerem knjižnica deluje, so podrobneje opisane v Dokumentu nabavne politike. V letu 2018 ne predvidevamo večjih odstopanj od teh značilnosti.

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je kot splošna knjižnica namenjena vsem prebivalcem občin Tolmin, Kobaridu in Bovec. Z letnim dokupom bomo dopolnili in posodobili knjižnično zbirko tako, da bodo vsi prebivalci imeli možnost dostopa do najrazličnejšega in raznolikega gradiva.

Po podatkih Statističnega urada RS je dne 1. 1. 2017 na območju treh občin živelo:

Občina	Vsi prebivalci	Otroci 0-14 let	15-64 let	65 + let
Tolmin	11.211	1532	7.091	2.588
Kobarid	4.105	584	2.610	911
Bovec	3.082	374	1.951	757
skupaj	18.398	2.490	11.652	4.256
delež	100,00%	13,54	63,33	23,13
Slovensko povprečje		14,94	66,16	18,90

Za **predšolske otroke** kupujemo:

- kartonke, knjige za igranje in slikanice za prvo učenje in spoznavanje s knjigami
- neknjižno gradivo; risanke, pesmice in pravljice na DVDjih in CDjih
- serijske publikacije; Cicido, Zmajček,..
- knjige z velikimi tiskanimi črkami

Ob izboru upoštevamo kvaliteto ilustracij in besedila.

Za **osnovnošolce** kupujemo:

- slikanice, kratke zgodbe, poezijo, krajša in daljša prozna leposlovna dela, s katerimi želimo razvijati njihove bralne spretnosti in navade
- poljudnoznanstvena dela z različnih področjih, ki ga potrebujejo pri izpolnjevanju svojih šolskih obveznosti ali ukvarjanju z različnimi hobiji
- različna dela z mladostniško problematiko (odraščanjem, drogami, nasiljem..)
- risanke, filme in glasbo na CDjih in DVDjih
- različne serijske publikacije, tudi v tujih jezikih

Gradivo je na različnih medijih. Pozornost posvečamo kvaliteti vsebine, likovnim in jezikovnim prvinam, pri izboru so nam v pomoč ocene Pionirske knjižnice Ljubljana, nagrade „zlata hruška“ ter ostale nagrade in priznanja za kvalitetna dela.

Tudi v letu 2018 bomo nadaljevali z označevanjem otroških in mladinskih knjig, ki so prejele priznanje Zlata hruška, s posebno nalepko. S tem želimo spodbuditi izposajo kvalitetnih knjig.

Za **srednješolce** kupujemo:

- gradivo, ki je v pomoč pri šolskih obveznostih (priprava referatov in seminarskih nalog, priprava na različna tekmovanja v znanju, priprava srednješolskih raziskovalnih nalog; gradivo za pripravo na maturo),
- gradivo, ki obravnava probleme odraščanja, oblikovanje osebne identitete (nasilje, odvisnost, motnje hranjenja, ...),
- gradivo, ki je v pomoč pri nadaljnjem poklicnem usmerjanju,
- gradivo, s tematiko za njihove prostočasne dejavnosti – glasba, šport, potovanja, ...
- različne serijske publikacije

Za **študente** kupujemo:

- strokovno literaturo, predvsem s tistih področjih, po katerih je največje povpraševanje v našem okolju (družboslovje, jezikoslovje, humanistika, ekonomija, organizacijske vede)

Za **odrasle uporabnike** knjižnica kupuje:

- gradivo različnih strok in znanstvenih disciplin v različnih jezikih,
- leposlovje vseh žanrov in slogov, predvsem v slovenskem jeziku,
- leposlovje v tujih jezikih (klasike ali aktualno leposlovje),
- poljudno gradivo za osebno rast, neformalno izobraževanje, smotrno in kvalitetno preživljanje prostega časa,
- dragocenejša in bibliofilske izdaje,
- kvaliteten izbor glasbe in igranih filmov na DVDjih,
- vse gradivo, ki se navezuje na Posočje,
- leposlovje na drugih medijih (večje črke, zvočnice),
- splošno informativno in strokovno periodiko v slovenskem jeziku in revije v tujih jezikih,
- gradivo z informacijami javnega značaja.

Tudi **upokojemcem** je namenjeno raznovrstno gradivo glede na njihove interese, potrebe in okuse. Pri tem smo pozorni, da kupujemo gradivo, ki zagotavlja:

- ohranjanje mentalnih sposobnosti,
- spodbujanje aktivnosti in pozitivnega odnosa do življenja in starosti,
- zadovoljevanje potreb po specifičnih interesih starejše populacije,
- zadovoljno in kreativno preživljanje starosti,
- uporabo gradiva kljub fizičnim omejitvam (gradivo z velikim tiskom je označeno s posebnimi nalepkami).

Pri nakupu gradiva upoštevamo tudi želje uporabnikov, ki jih lahko posredujejo preko obrazca na spletni strani knjižnice ali osebno v knjižnicah.

4.2 Načrtovanje nakupa glede na posebne značilnosti okolja

Glede na pretežno slovensko prebivalstvo bo knjižnica kupovala predvsem gradivo v slovenskem jeziku, izjemoma se bo v zbirko uvrstilo tudi strokovno gradivo v enem izmed evropskih jezikov, če ne obstaja ustrezno slovensko gradivo.

Zbirko tujejezičnega leposlovja in gradiva za učenje tujih jezikov bomo dopolnjevali predvsem v glavnih evropskih jezikih⁷.

V letu 2017 se je knjižnica pridružila projektu Slovenske urice za priseljene otroke, ki ga vodita VVZ Ilke Devatak Bignami Tolmin in Posoški razvojni center. Knjižnica bo v ta namen postavila poseben kotiček in dokupila gradivo za učenje slovenskega jezika, predvsem za albanske priseljence.

V letu 2018 bomo posebno pozorni na izid novitet z velikim tiskom. Zbirko tovrstnega gradiva želimo povečati predvsem na Potujoči knjižnici, ki obiskuje tri domove ostarelih, pa tudi v vaseh, ki jih obiskujejo, je velik delež ostarelega prebivalstva. V občini Tolmin bo s tovrstnim gradivom ostarele, invalidne in bolne prebivalce obiskovala Dostavna knjižnica.

Pri nakupu gradiva bomo upoštevali tudi želje ostalih naših rednih uporabnikov, kot so učenci Posebne šole, varovanci Varstveno delovnega centra ter zdravljeni odvisniki v Skupnosti Srečanje.

⁷ Željo po bogatejši ponudbi tujejezičnega gradiva so izrazili tudi anketiranci v Raziskavi med člani, uporabniki in neuporabniki knjižnice, ki smo jo izvedli novembra 2015.

4.3 Načrtovanje nakupa glede na informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja

Knjižnica bo v letu 2018 knjižnično zbirko dopolnila z vrstami gradiva na različnih medijih, da bo v skladu s svojim poslanstvom lahko „zadovoljila intelektualne in kulturne potrebe občanov, podpirala vseživljenjsko učenje in razvijala pismenost ter tako prispevala k vsestranskemu napredku skupnosti in vsakega posameznika⁸“.

Za zadovoljevanje **informacijskih potreb** okolja bomo kupovali:

- splošno informativno periodiko v slovenskem jeziku,
- gradivo z informacijami javnega značaja, še posebej obvestila lokalnih skupnosti
- dostop do elektronskih verzij informativne periodike

Za zadovoljevanje **izobraževalnih potreb** okolja bomo kupovali:

- poljudno in strokovno gradivo z različnih področji
- strokovno gradivo v tujih jezikih, kjer še ni tovrstnih del v slovenskem jeziku
- gradivo, namenjeno vseživljenjskemu neformalnemu izobraževanju in kvalitetnemu preživljanju prostega časa

Za zadovoljevanje **raziskovalnih potreb** okolja bomo:

- kupovali gradivo, ki se vsebinsko navezuje na Posočje (monografije, drobni tiski,...)
- podpirali bomo raziskovalno delo v okviru diplomskih in magistrskih nalog s področja Posočja
- izpopolnjevali zbirko in zapuščino Cirila Kosmača

Kulturne potrebe okolja bomo zadovoljevali z nakupom:

- kvalitetnega leposlovja domačih in tujih avtorjev
- kvalitetno produkcijo za mlade
- kvalitetnim filmskim in glasbenim gradivom
- z izborom kvalitetne strokovne literature s področja umetnosti (filmska, likovna in glasbena umetnost)

Knjižnica kulturne potrebe okolja izpolnjuje tudi z organiziranjem literarnih prireditev, otvoritvami likovnih razstav, glasbenimi večeri in filmskimi projekcijami. Prireditveno dejavnost skušamo vedno povezati z našo osnovno dejavnostjo in aktualizirati obstoječo zbirko npr. pripravimo razstavo gradiva, ki se povezuje s prireditvijo, z nakupom dopolnimo opus posameznega avtorja, ki se predstavlja...

⁸Dosegljivo na: <http://www.tol.sik.si/poslanstvo-in-vizija/>

4.4 Načrtovanje nakupa gradiva za izvajanje dejavnosti

Dejavnosti za spodbujanje branja in bralne kulture

Knjižnica promocijo branja, predvsem slovenske izvirne produkcije, izvaja z dejavnostmi in projekti, ki so namenjeni različnim starostnim in zahtevnostnim skupinam: Ure pravljic z Lisico Mico, Uganka meseca, QL knjige, Malček Palček, Moja knjižnica – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Bralnice pod slamnikom, Rastem s knjigo, Primorci beremo, Priporočamo, Dobreknjige.si, Od knjige do filma, seniKnjig, radijska oddaja Tvoja, moja, naša knjižnica...

V akciji Moja knjižnica – Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, ki je namenjena spodbujanju tretješolcev k branju in rednemu obiskovanju knjižnice, bomo izpostavili kvalitetno izvirno in prevedeno produkcijo otroških leposlovnih del.

V letu 2017 smo v sodelovanju s Kinogledališčem Tolmin začeli z novo ponudbo Od knjige do filma. V knjižnici razstavljamo knjige, po katerih so nastali filmi, ki se predvajajo v našem lokalnem kinu. Z odgovorom na nagradno vprašanje si obiskovalci knjižnice lahko prislužijo brezplačno vstopnico za ogled filma. S to novo storitvijo skušamo k branju preko filmske umetnosti pritegniti predvsem mlajše generacije bralcev.

S projektom Primorci beremo primorske knjižnice že več let uspešno razvijamo bralno kulturo ter promoviramo izvirno slovensko prozo in poezijo. Knjižnica bo v letu 2018 kupila ustrezno število izvodov slovenskih del, ki se bodo uvrstila na seznam Primorci beremo 2018.

Na kvalitetno slovensko in prevedeno leposlovje, ki bi ga bralci sicer morda spregledali, opozarjamo tudi s storitvijo Priporočamo. Knjige so izpostavljene na posebnih policah ter nanje opozorimo v radijski oddaji ter na spletni strani knjižnice.

Naši knjižničarji bodo z zapisi o kvalitetnih knjigah sodelovali tudi pri ustvarjanju portala Dobreknjige.si.

Sredstva Ministrstva za kulturo bodo namenjena predvsem zahtevnejši in kvalitetni literaturi (humanistika, kvalitetno tuje in domače leposlovje, subvencionirano gradivo), ki jo skušamo različnim starostnim in interesnim skupinam približati s pomočjo teh akcij in projektov, pa tudi z razstavami nominiranih in nagrajenih del, obletnicami ustvarjalcev, promoviranjem v radijski oddaji Tvoja, moja, naša knjižnica⁹. Knjižne novosti predstavljamo tudi v prispevkih na lokalni TV postaji.

Informacijsko opismenjevanje

Knjižnica bo v jesensko-zimskem času izvajala brezplačno individualno usposabljanje za samostojno uporabo e-storitev knjižnice (iskanje po katalogu COBISS/OPAC, izposoja e-knjig in iskanje po e-virih) ter individualno računalniško usposabljanje (iskanje po Googlu in e-pošta, urejanje digitalnih fotografij, spoznavanje družbenih omrežji).

Uporabnikom omogočamo dostop do e-podatkovnih zbirk in jih na tečajih učimo, kako v njih hitro poiskati željeno informacijo.

⁹ Dosegljivo na: <http://www.tol.sik.si/moja-tvoja-nasa-knjiznica/>

Dejavnost domoznanskega oddelka

Proti koncu leta 2017 bo začel delovati DEPO (digitalizirana zbirka domoznanskega gradiva).

Načrtujemo, da bomo to zbirko v letu 2018 dopolnjevali z nakupom starih razglednic in fotografij z motivi naših krajev. Zbirko domoznanskega gradiva želimo predstaviti na zanimiv, atraktiven način z uporabo sodobnih tehnologij, ki bi pritegnil tudi mlajše. Mladi bi na ta način spoznavali svoj domači kraj in utrjevali svojo lokalno pripadnost.

4.5 Načrtovanje nakupa po kriteriju aktualnosti

Pri odločanju za nakup upoštevamo:

- čas izida (predviden je redni nakup tekoče knjižne produkcije skozi vse leto)
- avtorja (medijske odmevnost, obletnice, nagrade)
- tematike (tekoča družbena problematika)
- medija (e-knjige, DVDji,...)

Sledili bomo knjižnim novostim in se trudili, da bo čas med izidom gradiva in izposojajo čim krajši.

Zbirko skušamo vsako leto aktualizirati¹⁰ tudi s preusmerjanjem manj pogosto izposojenega gradiva v skladišče.

Neaktualno, zastarelo ali podvojeno gradivo bomo odpisali.

Del gradiva, ki ga bomo izločili iz fonda, bomo ponovno uporabili za SeniKnjig. Knjižnica je poleti 2016 na različnih lokacijah v Posočju (pred planinsko kočjo na Razorju, ob jezeru Most na Soči, na kopališču na Slapu ob Idrijci, v letu 2017 še pri kopališču Robič ob Nadiži) postavila knjižne hiške, imenovane SeniKnjig. V njih sprehajalci in obiskovalci najdejo gradivo za branje v prostem času. Knjige in revije lahko prebirajo in jih nato vrnejo v hiško ali pa jih odnesejo domov, jih vrnejo kasneje ali nadomestijo z drugimi. Knjižni seniki so izdelani po podobi senikov, ki so del lokalne arhitekturne dediščine. SeniKnjig je vključen v mednarodno mrežo Little Free Library, ki združuje preko 50.000 hišic po vsem svetu.

¹⁰ Zagotavljanje aktualnosti knjižnične zbirke je tudi ena od dolgoročnih strateških usmeritev knjižnice na področju knjižnične zbirke, ki jo bomo skušali doseči z različnimi dejavnostmi.

5 NAČRTOVANA SESTAVA IN OBSEG NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V LETU 2018

5.1 Načrtovana sestava in obseg nakupa glede na Standarde

	Po standardih	Načrtovano v letu 2018
Prebivalstvo		18.398
Število vseh enot vključno z e-knjigami		5.769
Število e-knjig		269
Število (fizičnih) enot knjižničnega gradiva	5.059	5.500
V podatkih niso vključene e-knjig:		
Delež knjižnega in neknjižnega gradiva	90 % : 10 %	90 % : 10 %
Število enot knjižnega gradiva na 1000 prebivalcev	250	269
Število enot knjižnega gradiva	4.599	4.950
Število enot neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev	25	30
Število enot neknjižnega gradiva	460	550
Število vseh naslovov		2.500
Delež naslovov strokovnega gradiva	60,00%	60,00%
Število enot strokovnega gradiva		2.582
Delež naslovov leposlovnega gradiva	40,00%	40,00%
Število enot leposlovnega gradiva		2.918
Delež naslovov gradiva za otroke	25 – 30 %	26,00%
Število naslovov za otroke		650
Število naslovov periodičnega tiska v osrednji knjižnici	100	141
Povprečno število naslovov periodičnega tiska na posamezno knjižnico brez osrednje	30	44

5.2 Načrtovan obseg nakupa po organizacijskih entah

Nakup gradiva za posamezno knjižnico se načrtuje glede na:

- sredstva, ki jih zagotovi posamezna občina,
- sredstva Ministrstva (po sorazmernem deležu števila prebivalcev),
- lastna sredstva.

Obseg nakupa za posamezno knjižnico se izračuna na podlagi povprečne cene, ki bo v letu 2018 za knjižno gradivo predvidoma 19,50 €.

Organizacijska enota	Število enot gradiva	Delež
Knjižnica Tolmin	2.670	48,55
Knjižnica Kobarid	817	14,85
Knjižnica Bovec	892	16,22
Potujoča knjižnica	1.121	20,38
Skupaj	5.500	100

5.3 Načrtovan obseg nakupa glede na priporočena razmerja

V skladu s strokovnimi priporočili načrtujemo nakup gradiva v razmerju 26 % naslovov otroškega in mladinskega gradiva ter 74 % naslovov gradiva za odrasle.

		odrasli	otroci in mladi
	100 %	74,00%	26,00%
število naslovov	2.500	1.850	650

V skladu s strokovnimi priporočili načrtujemo nakup gradiva v razmerju 60 % naslovov strokovnega gradiva ter 40 % naslovov leposlovja.

		strokovno	leposlovno
	100 %	60,00%	40,00%
število naslovov	2.500	1.500	1.000

Glede na obstoječo zbirko in potrebe okolja nakup strokovnega gradiva po UDK skupinah načrtujemo:

Enote strokovnega knjižnega gradiva									
0	1	2	3	5	6	7	80, 82.0	9	Skupaj
258	258	129	336	181	439	439	155	387	2.582

5.4 Načrtovan obseg nakupa glede na različne vrste gradiv

Obstoječo zbirko bomo dopolnjevali s knjižnim in neknjižnim gradivom v razmerju 90 % : 10 %. V skladu s strokovnimi priporočili načrtujemo nakup gradiva v obsegu:

- 269 enot knjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev
- 30 enot neknjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev

Zbirko bomo dopolnjevali z neknjižnim gradivom, kot so: zemljevidi, glasbene zgoščenke (trajnejše vsebine), filmsko gradivo na DVD-jih (trajnejše vsebine), zgoščenke z otroškimi pesmicami in pravljicami ter razne risanke na DVD-jih.

Gradivo bomo glede na število prebivalcev in glede na zagotovljena sredstva razporedili v vse naše enote:

	št. enot gradiva	knjižno	neknjižno
	100 %	90,00%	10,00%
Knjižnica Tolmin	2.670	2.403	267
Knjižnica Kobarid	817	735	82
Knjižnica Bovec	892	803	89
Potujoča knjižnica	1.121	1.009	112
Skupaj	5.500	4.950	550

V osrednji knjižnici je načrtujemo 141 naslovov informativnega periodičnega tiska v letu 2018, ki jih bomo na pobudo uporabnikov in novosti na trgu zamenjali ali dopolnili z novimi naslovi. V naših krajevnih knjižnicah bo število periodičnega tiska v povprečju 44 naslovov na knjižnico (Kobarid 44, Bovec 53 in Potujoča knjižnica 35). V številu naslovov so zajeti tudi tiskani mediji, ki jih prejemo brezplačno (osrednja knjižnica 23, Kobarid 12, Bovec 15 naslovov).

Za domoznanski oddelek bomo načrtno kupovali tudi razglednice in fotografije z motivi naših krajev.

Na raznolikost medijev, ki jih vsebuje knjižnična zbirka, bomo opozarjali tudi z različnimi tematskimi razstavami (npr. ob potopisnih predavanjih Povratna vozovnica bomo pripravljali tematske razstave gradiva na različnih medijih; zemljevidi, vodniki, DVDji, popotniške revije...).

5.5 Načrtovan obseg nakupa e-knjig

V letu 2017¹¹ je bilo članom knjižnice preko portala Biblos na voljo 562 naslovov e-knjig (od tega 190 brezplačnih in 372 kupljenih licenc) v slovenskem jeziku, kar je 26 % od vseh naslovov na portalu. Za večino teh e-knjig bodo licence veljavne tudi v letu 2018. V letu 2018 bomo zbirko e-knjig dopolnjevali z novimi naslovi. Načrtujemo, da bo zbirka e-knjig konec leta 2018 štela okoli 630 naslovov.

E-knjige se financirajo s sredstvi Ministrstva za kulturo v ta namen in lastnimi sredstvi. Povprečen strošek na e-knjigo bo v letu 2018 predvidoma 13,91 €.

	Sredstva za gradivo v letu 2018	Delež	Predvideno število enot	Delež
e-knjige	3.500,00 €	3,26%	269	4,66%
ostalo knjižnično gradivo	103.733 €	96,74%	5.500	95,34%
skupaj	107.233 €	100,00%	5.769	100,00%

¹¹ Podatek z dne 5. 10. 2017.

5.6 Načrtovanje zastopanosti publikacij v javnem interesu in zastopanosti slovenskih založb

Knjižnica v letu 2018 načrtuje nakup vsaj 15 % naslovov publikacij v javnem interesu, ki jih je v zadnjem letu sofinancirala Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture, v vsaki organizacijski enoti.

V izboru letnega nakupa bo zastopano vsaj 50ih slovenskih založb, da bomo s tem zagotovili dostopnost do raznovrstne in kakovostne založniške produkcije.

6 ZAGOTAVLJANJE ENAKE DOSTOPNOSTI KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE

Enako dostopnost knjižničnega gradiva in informacij za vse prebivalce na področju delovanja Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin bomo v letu 2018 zagotovili:

- z ustrezno razvejano knjižnično mrežo
- s primernimi urniki in ustrezno odprtostjo vseh naših enot
- z učinkovitim, medsebojno povezanim delovanjem vseh enot
- s pretehtanim nakupom gradiva ter z ustrezno količinsko in vsebinsko razporeditvijo gradiva v posamezne enote
- z aktivnostmi za skupine s posebnimi potrebami

Uporabniki lahko obiskujejo osrednjo knjižnico v Tolminu, krajevni knjižnici v Bovcu in Kobaridu ter 85 postajališč Potujoče knjižnice. V okviru osrednje knjižnice deluje tudi dostavna knjižnica, ki enkrat mesečno obiskuje najbolj oddaljene in težje dostopne kraje. V tako organizirani knjižnični mreži je zajeta velika večina krajev na velikem, a redkeje poseljenem območju delovanja knjižnice.

Naše krajevne enote presegajo strokovna priporočila glede števila ur odprtosti. Urnik je prilagojen potrebam naših uporabnikov in ekonomičnosti delovnih procesov.

Vse štiri enote Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin delujejo kot enoten sistem, ki omogoča vsakemu uporabniku, da se včlani v katerikoli enoti, uporablja gradivo v katerikoli enoti, si ga v katerikoli enoti izposodi na dom in ga vrne v katerikoli enoti. Z avtomatizacijo vseh štirih enot, z informacijami o gradivu v vseh enotah ter z izposojami med enotami je našim uporabnikom kar najhitreje na voljo vse gradivo v sistemu Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin, ne glede na to, za katero enoto je bilo kupljeno.

Knjižnica bo tudi v letu 2018 kupovala gradivo iz vseh UDK skupin in tako enakomerno dopolnjevala zbirko v vseh svojih enotah. V primeru, ko se knjižnica odloči za nakup manjšega števila izvodov, je gradivo prednostno uvrščeno v matično knjižnico. Zaradi enotne katalogizacije in sistema kroženja gradiva je tudi to gradivo dostopno uporabnikom v vseh ostalih enotah.

Knjižnica bo pri nakupu gradiva upoštevala tudi želje uporabnikov s posebnimi potrebami in potrebe nekaterih ciljnih skupin. Poleg otrokom in mladini knjižnica (mdr. akcija Moja knjižnica) posebno skrb namenja učencem Posebne šole, varovancem Varstveno delovnega centra, ostarelim v treh Domovih upokojencev, zdravljenim odvisnikom v Skupnosti Srečanje. Dostavna knjižnica, ki deluje v okviru matične knjižnice, pa s prilagojenim izborom gradiva obiskuje starejše, bolne ali invalidne prebivalce v oddaljenejših krajih.

7 SODELOVANJE Z DRUGIMI KNJIŽNICAMI

Primorske knjižnice bomo tudi v letu 2018 preko seznama Primorci beremo aktivno razvijale bralno kulturo ter promovirale kvalitetnejše izvorno slovensko leposlovje.

S primorskimi knjižnicami sodelujemo tudi v projektu Primorci.si, smo soorganizatorji mladinskega literarnega festivala Bralnice pod slamnikom in sodelujemo tudi v vseslovenskih projektih, kot Dobreknjige.si, Rastem s knjigo...

V okviru območnosti našim bralcem zagotavljamo brezplačno medknjižnično izposajo v študijske namene ter sodelujemo v medknjižnični izposoji z ostalimi slovenskim knjižnicam.

8 PROMOCIJA KNJIŽNIČNIH ZBIRK

Knjižnično gradivo promoviramo¹²:

- v prostorih knjižnic:
 - s posameznimi akcijami in projekti (ure pravljic z Lisico Mico, Moja knjižnica, Primorci beremo, Primorci.si, Priporočamo, Od knjige do filma ...)
 - z organiziranjem kulturnih prireditev in literarnih večerov
 - s tematskimi razstavami gradiva ob prireditvah in predavanjih (npr. Povratna vozovnica, Poskrbite za svoje zdravje ...)
 - z izpostavljanjem kvalitetnega gradiva na knjižnih policah, mizah
 - s pripravljanjem raznih razstav ali plakatov ob obletnicah, nagradah
 - s pripravljanjem raznih seznamov, zgibank, letakov
- preko spletne strani <http://www.tol.sik.si/> in FB <https://www.facebook.com/kcktolmin>
- z lastno radijsko oddajo Tvoja, moja, naša knjižnica na lokalni radijski postaji,
- s prispevki in izjavami za lokalno TV postajo
- s prispevki za lokalni časopis
- s SeniKnjig

¹² Načrtovanje in izvajanje dejavnosti za promocijo knjižničnega gradiva je tudi eden od ukrepov Strateškega načrta knjižnice 2015-2020, s katerim želimo povečati uporabo knjižničnega gradiva.

9 DOSTOPNOST DO INFORMACIJ O KUPLJENEM GRADIVU

Vse naše enote so opremljene z računalniško in drugo informacijsko komunikacijsko opremo, ki uporabnikom omogoča dostop do informacij v notranjem omrežju in na svetovnem spletu. Preko elektronskega kataloga COBISS/OPACa je tako vsem članom knjižnice omogočen tudi dostop do informacij o kupljenem gradivu. Iskanja gradiva in informacij v katalogu COBISS/OPAC se člani lahko naučijo na računalniških tečajih, ki jih organiziramo v jesensko-zimskem času.

Vsak mesec pripravljamo sezname leposlovnih in strokovnih novitet, ki so bralcem v vseh knjižnicah na voljo v tiskani obliki in na spletni strani knjižnice.

Na domači spletni strani knjižnice je na voljo tudi Seznam gradiva, kupljen s sredstvi Ministrstva za kulturo¹³.

10 Odstopanja od strokovnih priporočil pri načrtovanju

Pri načrtovanju nakupa gradiva za leto 2018 ni odstopanj od strokovnih priporočil.

Upoštevamo spodnjo mejo priporočenega deleža naslovov za otroke in mladino, saj je število otrok do 15 let v naših treh občinah nižje od slovenskega povprečja.

Načrt nakupa knjižničnega gradiva bo lahko v predvidenem obsegu in kvaliteti realiziran samo ob dejanski pridobitvi vseh načrtovanih sredstev.

V primeru znižanja načrtovanih sredstev se nakup gradiva po obsegu in sestavi premo sorazmerno zmanjša.

Jožica Štendler
direktorica

Tolmin, 26. 10. 2017

¹³ Dosegljiv na:

https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/search?c=fi%3Dmzk*+and+da%3D2017*&db=sikto&mat=allmaterials&max=2000